

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2008 rd

Regeringens proposition om godkännande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan, samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 december 2008 en proposition om godkännande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan, samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till områ-

det för lagstiftningen (RP 201/2008 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Juha Ottman, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det i Luxemburg i juni 2008 mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan, ingångna stabiliserings- och associeringsavtalet samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Avtalet är till karaktären ett avtal med delad behörighet, ett s.k. blandavtal, i vilket bestämmelserna delvis hör till medlemsstatens behörighet och delvis till Europeiska gemenskapens behörighet.

Avtalet har som mål att stödja Bosnien och Hercegovinas bemödanden att befästa demokratin och rättsstatsprincipen, bidra till politisk,

ekonomisk och institutionell stabilisering i Bosnien och Hercegovina och kringliggande regioner bl.a. genom att utveckla det civila samhället, integrera handeln i regionen och upprätta samarbete på olika områden, särskilt i rättsliga och inrikes frågor; att utveckla en politisk dialog mellan parterna, stödja Bosnien och Hercegovinas ansträngningar att bygga ut sitt ekonomiska och internationella samarbete bl.a. genom tillnärmning av landets lagstiftning till gemenskapens lagstiftning; att stödja Bosnien och Hercegovinas strävan att slutföra övergången till fungerande marknadsekonomi samt gradvis upprätta ett frihandelsområde mellan gemenskapen och Bosnien och Hercegovina.

I ingressen till avtalet godkänner parterna Bosnien och Hercegovinas ställning som potentiell kandidat för EU-medlemskap på grundval av fördraget om Europeiska unionen, under förutsättning att Bosnien och Hercegovina uppfyller de kriterier som Europeiska rådet fastställde vid sitt möte i juni 1993 och genomför avtalet framgångsrikt. Genom avtalet förbättras Bosnien och Hercegovinas beredskap att ansluta sig till Europeiska unionen gradvis.

Avtalet ska ratificeras eller godkännas av parterna enligt deras egna förfaranden. Ratificerings- eller godkännandeinstrumenten ska deponeras hos Europeiska unionens råds generalsekretariat. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det sista ratificerings- eller godkännandeinstrumentet har deponerats. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

EU:s politik i fråga om västra Balkan bygger på en stabiliserings- och associeringsprocess som startade 1999. Hörnstenen är ett stabiliserings- och associeringsavtal som ingås med varje land (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Makedonien, Montenegro och Serbien).

Bosnien och Hercegovina avancerade långsamt mot stabiliserings- och associeringsavtalet och hade svårigheter att uppfylla de villkor som ställts för de olika etapperna i avtalsprocessen. Tillräckliga framsteg nåddes hösten 2005 och kommissionen förordade att förhandlingarna skulle inledas. Rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser bemyndigade i november 2005 kommissionen att inleda avtalsförhandlingar och godkände förhandlingsanvisningarna. Samtidigt ställdes fyra villkor som Bosnien och Hercegovina måste uppfylla i tillräcklig utsträckning för att avtalsförhandlingarna skulle kunna slutföras: lagstiftnings- och förvaltningskapacitet, en polisreform, en rundradiolag och införande av lagen samt ett fullständigt samarbete med Internationella krigsförbrytartribunalen för f.d. Jugoslavien (ICTY). Polisreformen visade sig vara den mest problematiska. Kommissionen bedöm-

de att den hade framskridit tillräckligt långt i december 2007.

Stabiliserings- och associeringsavtalet med Bosnien och Hercegovina undertecknades i Luxemburg den 16 oktober 2008. Enligt utredning har avtalet liknande uppbyggnad och innehåll som de tidigare ingångna och fortfarande gällande avtalen med Kroatien och Makedonien. Utöver den politiska dialogen gäller avtalet rörlighet för varuhandel, arbetskraft, tjänster och kapital, regionalt samarbete och en tillnärmning av Bosnien och Hercegovinas lagstiftning till gemenskapslagstiftningen. Dessutom ingår där bestämmelser om samverkan på olika områden, bl.a. rättsliga och inrikes frågor.

Associeringen mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan, ska genomföras gradvis under en övergångsperiod på högst sex år. När det gäller tillnärmning av lagstiftning och kontroll av dess efterlevnad är avsikten att Bosnien och Hercegovina i det inledande skedet ska inrikta sig på de grundläggande inslagen i regelverket för den inre marknaden och på andra områden för handel.

Utskottet ser det som viktigt att avtalet bygger på parternas åtagande att öka de politiska och ekonomiska friheterna, respektera de mänskliga rättigheterna inklusive de nationella minoriteternas rättigheter och rättsstatsprincipen samt följa de demokratiska principerna för fria och rättvisa val och flerpartisystem.

Det är positivt att avtalet skapar en ram för dialogen mellan EU och Bosnien och Hercegovina, vilket gör det möjligt att förbättra de politiska och ekonomiska relationerna. Men genomförandet kräver att Bosnien och Hercegovinas lagstiftning harmoniseras med EU-lagstiftningen, framhåller utskottet.

För att Bosnien och Hercegovina ska kunna nå sitt mål att bli medlem i EU måste landet arbeta långsiktigt och framstegen måste utvärderas regelbundet, bl.a. inom ramen för stabiliserings- och associeringsrådet. Utskottet ser det som viktigt att Bosnien och Hercegovina enligt avtalet förbinder sig att fortsätta med och främja det regionala samarbetet, som gemenskapen stöder med hjälp av sina program för tekniskt bistånd.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner det i Luxemburg den 16 juni 2008 mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan, ingångna stabiliserings- och associeringsavtalet till de delar avtalet omfattas av Finlands behörighet och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 12 december 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml
vordf. Markku Laukkanen /cent
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Pekka Haavisto /gröna
Eero Heinäluoma /sd
Antti Kaikkonen /cent

Annika Lapintie /vänst
Elisabeth Naclér /sv
Aila Paloniemi /cent
ers. Tarja Filatov /sd
Juha Korkeaoja /cent
Kimmo Sasi /saml.

Sekreterare var

utskottsråd O-P Jalonon.